

УДК 651.1:378:005.6

А. В. Кайдалова, О. В. Посилкіна

Національний фармацевтичний університет

ПОНЯТІЙНО-ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ФАРМАЦЕВТИЧНОЇ ОСВІТИ

Здійснено понятійно-термінологічний аналіз таких понять як якість освіти, управління якістю, забезпечення якості освіти, система управління якістю у нормативно-законодавчих документах. Досліджені зарубіжні та вітчизняні праці з питань якості освіти з метою формування відповідного категоріального апарату з питань якості вищої фармацевтичної освіти.

Ключові слова: якість; якість освіти; управління якістю; забезпечення якості освіти; система управління якістю; система якості освіти

ПОСТАНОВКА ПРОБЛЕМИ

Проблема забезпечення якості вищої освіти, зокрема фармацевтичної, є вкрай актуальною для України. Пріоритетним на теперішній час є інтегрований підхід до побудови системи якості освіти, формування цілісної системи якісної підготовки фахівців для потреб фармацевтичної галузі.

Забезпечення належного рівня якості вищої фармацевтичної освіти в Україні при формуванні єдиного освітнього простору є однією з головних умов довіри, мобільності, мотивації студентів, сумісності та привабливості вищої освіти.

Сьогодні на державному рівні з'явилося розуміння необхідності удосконалення освіти, введення загальноєвропейської системи гарантії якості освіти, реалізації принципів Болонської декларації. Діючи система вищої освіти, у т. ч. фармацевтичної, значною мірою є системою контролю за якістю, а не забезпечення та гарантії якості.

Обґрунтування та формування інноваційної системи якості вищої фармацевтичної освіти необхідно будувати на основі розробки сучасної моделі системи управління якістю (СУЯ) вищого навчального закладу (ВНЗ) як складової державної системи якості вищої фармацевтичної освіти.

АНАЛІЗ ОСТАННІХ ДОСЛІДЖЕНЬ І ПУБЛІКАЦІЙ

Аналіз досліджень і публікацій свідчить про те, що питання забезпечення та управління якістю освіти є актуальними у світлі модернізації вищої освіти України і загострення конкуренції

серед ВНЗ. Проблема професійної підготовки фахівців фармацевтичної галузі у ВНЗ присвячені дослідження вітчизняних та зарубіжних учених, зокрема: І. Булах, О. Волосовця, Ю. Вороненка, Ю. Спіженка, В. Черних та ін. До найбільш вагомих досліджень, які висвітлюють питання якості у ВНЗ, слід віднести роботи таких вчених як: І. Анненкова, О. Білаш, М. Згуровський, В. Кремень, Т. Коробейников, В. Куценко, А. Мельниченко, А. Момот, Ю. Рашкевич, О. Шарова та ін. З питань впровадження СУЯ в діяльність ВНЗ в Україні найбільш ґрунтовними є дослідження С. Новікова, Р. Хімічева, О. Волкова, Л. Віткіна та ін.

Однак слід зазначити, що питання управління якістю у ВНЗ України, зокрема формування ефективної системи якості вищої фармацевтичної освіти, залишаються недостатньо вивченими.

ВИДІЛЕННЯ НЕ ВИРШЕНИХ РАНІШЕ ЧАСТИН ЗАГАЛЬНОЇ ПРОБЛЕМИ

Незважаючи на всебічний характер наукових досліджень проблеми якості вищої освіти, у т. ч. фармацевтичної, на теперішній час відсутні єдині концептуальні, науково-методичні та загальноприйняті підходи до визначення, розуміння сутності і трактування категоріального апарату з проблем якості освіти, що потребує подальших досліджень.

ФОРМУЛЮВАННЯ ЦІЛЕЙ СТАТТІ

Метою статті є комплексне дослідження тлумачень базових понять якості освіти для формування науково-методичних засад управління якістю

© Кайдалова А. В., Посилкіна О. В., 2016

і обґрунтування методології побудови системи якості вищої фармацевтичної освіти.

ВИКЛАДЕННЯ ОСНОВНОГО МАТЕРІАЛУ ДОСЛІДЖЕННЯ

Поняття «якість» визначається з різних точок зору: філософської, соціальної, політичної, економічної, педагогічної, демографічної та ін., але й надалі продовжує доповнюватися та конкретизуватися. Досліджуючи поняття «якість», «якість освіти», «управління якістю», «забезпечення якості освіти», «система управління якістю» та «система якості освіти» слід виділити їх багатоваріантність та неузгодженість між собою.

Існують різні підходи щодо визначення поняття «якість освіти». На сьогодні можна виділити основні тлумачення поняття «якість» як відповідність призначенню; оцінка; показник продукту чи послуги; відповідність вартості; відповідність стандартам та ступінь задоволення потреб споживачів.

Міжнародною організацією зі стандартизації ISO «якість» визначається як ступінь, до якого сукупність власних характеристик задовольняє вимогам і розглядається не тільки як результат діяльності, а і як можливості його досягнення у вигляді внутрішнього потенціалу та зовнішніх умов, а також як процес формування характеристик [5].

За міжнародними освітніми програмами якість освіти розглядається як ступінь відповідності реальних результатів освіти ринковій кон'юктурі; показнику матеріально-технічної і ресурсної забезпеченості освітнього процесу; комплексному показнику чинників престижності та економічної ефективності освіти; показнику досконалості змісту, технологій і системи оцінки досягнень; показнику інвестиційної принадності освіти тощо [1].

У Всесвітній декларації з вищої освіти, прийнятій на Міжнародній конференції з вищої освіти в листопаді 1998 року, вказано, що якість вищої освіти – це багатовимірне поняття, яке охоплює всі аспекти діяльності ВНЗ: навчальні та академічні програми, навчальну і дослідницьку роботу, професорсько-викладацький склад і контингент студентів, навчальну базу і ресурси [2].

У документах ЮНЕСКО якість вищої освіти є поняттям, яке характеризується численними аспектами і значною мірою залежить від контекстуальних рамок цієї системи, інституціональних завдань чи умов і норм у певній дисципліні [14, 16].

Зауважимо, що для реалізації інтеграційних процесів якість освіти повинна відповідати міжнародним вимогам і забезпечуватися ВНЗ та гарантуватися державою. У вітчизняному освітньому

просторі «якість освіти» здебільшого визначають як якість функціонування системи освіти, яка забезпечується відповідністю освітнього процесу, результатів цілей, потребам і соціальним нормам (стандартам) освіти [3].

У сучасному «Національному освітньому глосарії: вища освіта» якість вищої освіти визначена як рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображають її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти, а якість освітньої діяльності як рівень організації освітнього процесу у ВНЗ, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє набуттю нових знань [15].

Дослідження показали, що на законодавчому рівні терміни з якості освіти визначені лише у Законі України «Про вищу освіту». Так, «якість вищої освіти» визначається як рівень здобутих особою знань, умінь, навичок, інших компетентностей, що відображає її компетентність відповідно до стандартів вищої освіти, а «якість освітньої діяльності» як рівень організації освітнього процесу у вищому навчальному закладі, що відповідає стандартам вищої освіти, забезпечує здобуття особами якісної вищої освіти та сприяє створенню нових знань [8].

Деякі автори під якістю освіти розуміють сукупність основних завдань, навичок та умінь, прав та обов'язків, які висуваються до різних спеціальностей (табл. 1).

У ході дослідження нами виділено варіативність підходів до розуміння поняття «якість освіти», що надає можливості виокремити трактування якості освіти через її сутність та відповідність нормам якості освіти, визнаній системі освіти, вимогам стандартів, очікуванням суспільства і держави, розвитку економіки (рис. 1).

Отже, на нашу думку якість освіти має бути, перш за все, спрямована на задоволеність вимог споживачів (абітурієнтів, студентів, роботодавців, держави, суспільства).

Таким чином, на основі проведеного аналізу нами визначено поняття «якість вищої фармацевтичної освіти» як сукупність характеристик цілей, умов освітнього середовища, ресурсів, процесу та результатів освіти з метою формування професійних компетентностей, здатних задовольняти вимогам та потребам споживачів освітніх послуг на даному етапі розвитку фармацевтичного ринку для створення ефективної системи лікарського забезпечення в Україні (рис. 2).

Для обґрунтування методології побудови системи якості вищої фармацевтичної освіти в подальшому виникла необхідність розгляду поняття «управління якістю» та «забезпечення якістю».

ДОСЛІДЖЕННЯ ПІДХОДІВ ДО ТЛУМАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «ЯКІСТЬ ОСВІТИ»

Автор	Визначення поняття
Рибальченко Д. [20]	Збалансована відповідність освіти (як результату, процесу, освітньої системи) установленим потребам, цілям, вимогам, нормам (стандартам)
Коротков Є. [10]	Комплекс характеристик компетентностей і професійної свідомості, що відбивають здатність фахівця здійснювати професійну діяльність відповідно до вимог сучасного етапу розвитку економіки
Поберезька Г. [18]	Сукупність властивостей та характеристик освітнього процесу, що надають йому спроможність формувати рівень професійної компетентності, який задовольняє потреби громадян, підприємств і організацій, суспільства і держави
Головань М. [4]	Сукупність властивостей і характеристик освітнього процесу, що надають йому здатність задовольняти зумовлені потреби в знаннях і навичках окремих громадян, підприємств і організацій, суспільства і держави
Панасюк В. [17]	Єдність якості процесу (діяльності) і якості результату
Кравченко Ю. [11]	Модель соціальних норм і вимог до особистості, освітнього середовища, в якому відбувається її розвиток, та системи освіти, що реалізує ці норми і вимоги на певних етапах навчання людини
Міжериков В. [12]	Стан і результативність процесу освіти в суспільстві, його відповідність потребам і очікуванням суспільства у розвитку та формуванні цивільних, побутових і професійних компетенцій
Моїсєєв А. [13]	Сукупність властивостей і характеристик результатів освіти, здатних задовольнити потреби суспільства, замовників освіти
Шишов С. [30]	Ступінь задоволення очікувань різних учасників процесу освіти від наданих освітнім закладом освітніх послуг

Наприклад, у теорії менеджменту, основними представниками якого вважаються Ф. Кроссбі, У. Демінг, А. Фейгенбаум, К. Ісікава, Дж. Джуран, Дж. Харрінгтон, використовується поняття «управління якістю» як підхід до керівництва організацією, націлений на якість і заснований на участі всіх його членів та спрямований на досягнення довгострокового успіху шляхом задоволення вимог споживачів і забезпечення можливих вигід для членів організації та суспільства. Оскільки спостерігаються різні підходи до визначення категорій «управління якістю» у вітчизняних та за-

рубіжних науковців, доцільно виділити основні з них:

- управління якістю – це складова менеджменту якості, що полягає у виконанні вимог до якості; це виключно діяльність оперативного характеру, спрямована на виконання вимог до якості, вилучення невідповідностей та проблем, пов'язаних із поганою якістю [27];
- управління якістю – це аспекти виконання функцій управління, які визначають політику, цілі та відповідальність у сфері якості, а також реалізують їх за допомогою таких

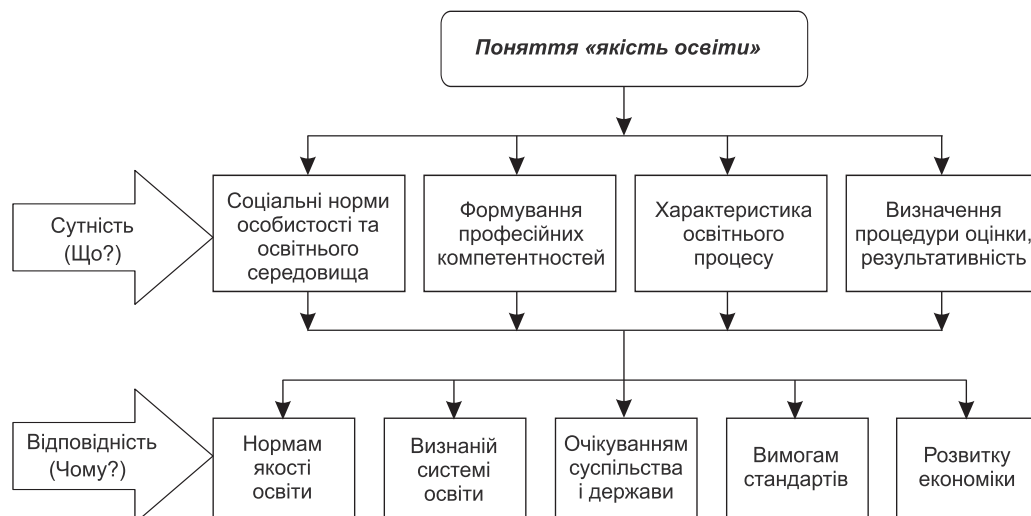

Рис. 1. Визначення поняття «Якість освіти»

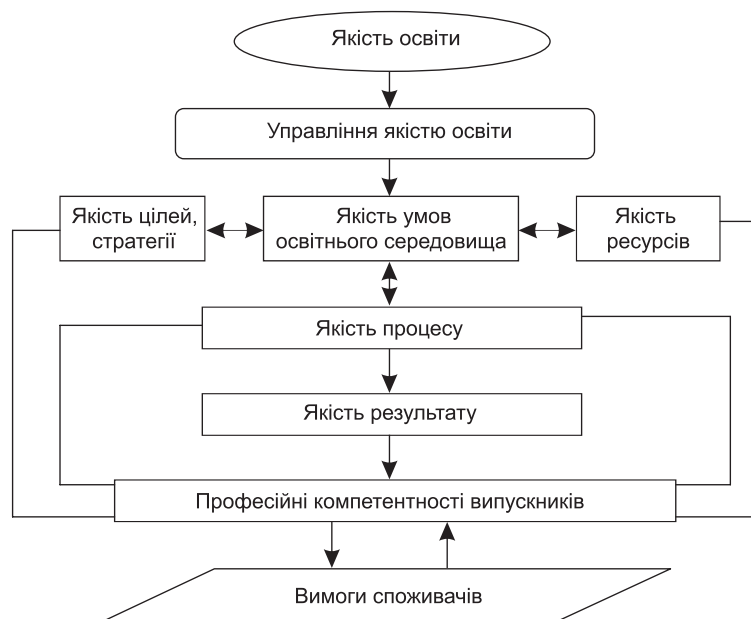

Рис. 2. Компоненти якості освіти

засобів, як планування якості, оперативне управління якістю, забезпечення якості та покращення якості в рамках системи управління якістю [9];

- управління якістю – скоординована діяльність, яка полягає у спрямуванні та контролюванні організації щодо якості [24].

Узагальнення підходів щодо категорій «управління якістю освіти» наведено у табл. 2.

Проведений аналіз показує, що можна виділити два принципових підходи до розуміння категорії «управління якістю освіти» як процес і як діяльність.

У контексті дослідження нами визначено поняття «управління якістю вищої фармацевтич-

ної освіти» як сукупність принципів, методів, процесів та інструментів, які дозволяють реалізувати стратегію якості освіти з урахуванням вимог споживачів.

Слід підкреслити, що поняття «забезпечення якості» згідно зі стандартом ДСТУ ISO 9000-2001 визначається як складова частина управління якістю, яка зосереджена на створенні впевненості в тому, що вимоги до якості будуть виконані. Основна відмінність категорії «управління якістю» від «забезпечення якості» полягає в тому, що управління припускає активний вплив на процес, його корегування з метою одержання запланованого результату із запрограмованими властивостями, характеристиками, параметрами.

Таблиця 2

АНАЛІЗ ПІДХОДІВ ДО ВИЗНАЧЕННЯ КАТЕГОРІЇ «УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ОСВІТИ» РІЗНИМИ НАУКОВЦЯМИ

Автор	Визначення поняття
Захарченко В. Калашнікова С. [15]	Комплексний, цілеспрямований, скоординований процес впливу як на нього в цілому, так і на його основні елементи з метою досягнення найбільшої відповідності параметрів його функціонування та результатів необхідним вимогам, нормам, стандартам та очікуванням
Селезнева Н. А. [23]	Вплив на процеси становлення, забезпечення, підтримки розвитку якості у відношенні всіх об'єктів і процесів у вищій освіті з боку суб'єкта управління та організація ним зворотного зв'язку відповідно до встановлених цілей, норм, стандартів
Шамова Т. [29]	Цілеспрямований ресурсозабезпечений та спроектований освітній процес взаємодії керівної та керованої підсистем із досягнення якості запрограмованих результатів (досягнення норм і стандартів)
Панасюк В. [17]	Комплексний, цілеспрямований скоординований процес впливу на нього в цілому і на його основні елементи з метою досягнення найбільшої відповідності параметрів його функціонування і результатів необхідним вимогам, нормам, стандартам та очікуванням
Поташник М. [19]	Безперервний процес скоординованої діяльності суб'єктів управління з досягнення відповідності якості підготовки фахівців вимогам суспільства, роботодавців, студентів, викладачів та співробітників вищого навчального закладу

Тому його можна вважати активним способом впливу на якість [24].

Тоді як поняття «забезпечення якості освіти» розглядається як:

- сукупність процедур, що застосовуються на інституційному (внутрішньому) та національному і міжнародному (зовнішньому) рівнях для якісної реалізації освітніх / навчальних програм і присудження кваліфікацій [15];
- постійний, безперервний процес оцінювання, який включає визначення, моніторинг, гарантування, підтримання, вдосконалення якості системи вищої освіти, освітньої установи або програми [22];
- оцінка загального виконання вимог до якості освіти на стадії здійснення навчального процесу [7].

У Законі України «Про вищу освіту» визначено систему внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості, яка спрямована на оцінку якості діяльності ВНЗ та якості вищої освіти [8].

Варто відмітити, що європейська система забезпечення якості освіти ґрунтується на Європейських стандартах і рекомендаціях, які, у свою чергу, відповідають таким принципам як зацікавленість студентів і роботодавців, а також суспільства в цілому у високій якості вищої освіти; ключова важливість автономії закладів і установ, система зовнішнього забезпечення якості повинна відповідати своїй меті [6].

Подальшим кроком наших досліджень була систематизація тлумачення понять «система якості» та «система управління якістю». Систему управління якістю представники різних наукових шкіл визначають як:

- організаційну основу управління організацією, яка в широкому розумінні може розглядатись як система менеджменту організації стосовно якості [24];
- інтегрований механізм управління, спрямований на реалізацію цілей у сфері якості та орієнтований як на мінімізацію всіх видів витрат, так і на узгоджене функціонування всіх її елементів [25].

Сутність категорії «система управління якістю вищої освіти» відображена у таких трактуваннях:

- це система, яка повинна охоплювати контроль якості надання освітніх послуг і оцінку якості результату [26];
- це система, яка зорієнтована на забезпечення відповідності стандартам якості (національним і міжнародним, загальним стандартам управління якістю і специфічним стандартам якості вищої освіти), постійне удосконалення процесів та результатів виробництва

освітніх послуг, підвищення їх споживчої цінності і надання об'єктивної звітності про якісні характеристики послуг ВНЗ та системи управління, що їх опосередковує, всім зацікавленим сторонам [21].

Під поняттям «система якості освіти» здебільшого розуміють складову систему менеджменту ВНЗ, спрямовану на досягнення результатів відповідно до мети в області якості, зокрема задоволення потреб, очікувань і вимог споживачів та інших зацікавлених сторін [28].

На наш погляд, більш ґрунтовним є визначення поняття відповідно до стандартів ISO 9000-2001, а саме: під «системою якості» розуміють сукупність організаційної структури, відповідальності, процедур, процесів та ресурсів, які забезпечують здійснення загального керівництва якістю», а система управління якістю – це частина системи управління організацією, яка спрямована на досягнення результатів відповідно до цілей у сфері якості і на задоволення потреб, очікувань або вимог зацікавлених сторін [24].

Таким чином, проведені дослідження дозволяють визначити сутність системи якості вищої фармацевтичної освіти (СЯВФО) як сукупність взаємопов'язаних і збалансованих підсистем елементів, взаємодія яких базується на побудові відповідного механізму і нормативно-правових засад, використанні загальних та специфічних освітніх інструментів і технологій, які постійно розвиваються та удосконалюються, що в кінцевому підсумку спрямоване на забезпечення цілей і результатів з якості освіти та задоволення вимог і потреб споживачів освітніх послуг.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ

Проведені дослідження з визначення та розуміння базових понять з якості освіти показали, що вони є досить різноманітними і відображають окремі аспекти освітнього процесу. Варто відмітити, що у проаналізованих джерелах досить часто використовуються такі поняття як «якість освіти», «управління якістю освіти», «забезпечення якості освіти», «система якості освіти», але в Україні відсутня їх систематизація та єдині методологічні підходи щодо їх визначення на законодавчому рівні.

Подальшого розвитку потребує розробка єдиних науково-методичних підходів до формування системи основних понять і визначень щодо якості освіти як на державному рівні (у законодавчих документах), так і на рівні галузевих програм підготовки фахівців для вищої фармацевтичної освіти.

Проведений аналіз дозволив удосконалити категоріальний апарат з проблеми якості освіти

шляхом введення в науковий обіг таких категорій як «якість вищої фармацевтичної освіти», «управління якістю вищої фармацевтичної освіти» та «система якості вищої фармацевтичної освіти».

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ІНФОРМАЦІЇ

1. Байденко В. І. Про можливість побудови єдиного Маketу освітнього стандарту країни СНД як динамічної моделі норми якості вищої освіти / [В. І. Байденко, В. Ф. Пугач, Н. М. Рогозіна та ін.] // Болонський процес в Україні : наук.-метод. зб. – 2005. – Вип. 46. – С. 40-61.
2. Вища освіта України і Болонський процес : [навч. посібник] / За ред. В. Кременя. – Тернопіль : Навчальна книга – Богдан, 2004. – 171 с.
3. Вікторов В. Г. Управління якістю освіти: (соціально-філософський аналіз) : [монографія] / В. Г. Вікторов. – Дніпропетр. : Пороги, 2005. – 286 с.
4. Головань М. Компетенція і компетентність: досвід теорії, теорія досвіду / М. Головань // Вища освіта України. – 2008. – № 3. – С. 23-30.
5. ДСТУ ISO 9000:2007. Системи управління якістю. Основні положення та словник. – К. : Держстандарт України, 2007. – 42 с.
6. Домашенко М. Д. Забезпечення якості вищої освіти в Україні / М. Д. Домашенко, Г. С. Савельєва // Матер. наук.-метод. конф. «Сучасні проблеми вищої освіти України в контексті інтеграції до європейського освітнього простору», Суми, 6-7 жовтня 2010 р. – Суми, 2010. – С. 19-20.
7. Драгомиров В. В. Управління якістю освіти у вищих навчальних закладах України / В. В. Драгомиров, А. Я. Казарезов, Л. Б. Чирун // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». – 2008. – № 631 : Інформаційні системи та мережі. – С. 94-100.
8. Закон України «Про вищу освіту» № 1556-VII від 01.07.2014. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua>
9. Кабан П. Загальні підходи до впровадження систем менеджменту якості в центральних органах виконавчої влади / П. Кабан, Л. Віткін // Стандартизація, сертифікація, якість. – 2000. – № 2. – С. 44-47.
10. Коротков Є. Концепція якості освіти / Є. Коротков // Підручник для директора. – 2006. – № 7. – С. 4-24.
11. Кравченко Ю. Качество образования – фактор повышения качества жизни / Ю. Кравченко, О. Лебедев // Стандарты и качество. – 2007. – № 6. – С. 20-22.
12. Міжеріков В. А. Словник-довідник з педагогіки / Авт.-упоряд. В. А. Міжеріков; під заг. ред. П. І. Підкасистого. – С. 139-140.
13. Моїсєєв А. М. Управління школою: [словник-довідник керівника освітньої установи] / Під ред. А. М. Моїсєєва, А. А. Хлань. – М., 2005. – С. 101-102.
14. Науково-освітній потенціал нації: погляд у XXI століття : програмний документ ЮНЕСКО / Авт. кол. : В. Литвин, В. Андрущенко, С. Довгий. – К.: Навч. книга, 2003. – С. 352-354.
15. Національний освітній глосарій: [вища освіта] / [В. М. Захарченко, С. А. Калашнікова, В. І. Луговий та ін.] / За ред. В. Г. Кременя. – К. : ТОВ ВД «Плеяди», 2014. – 100 с.
16. Определение качества в образовании / Джанетт Колбі, Міске Уїтт // Материали ЮНЕСКО: доклад 16 июля 2000 г. – Нью-Йорк, 2000. – 157 с.
17. Панасюк В. Використання досвіду управління якістю освіти / В. Панасюк // Підручник для директора. – 2007. – № 8. – С. 42-51.
18. Поберецька Г. Г. Тенденції розвитку вищої освіти країн Західної Європи та України : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01 / Г. Г. Поберецька ; Ін-т вищ. освіти АПН України. – К., 2005. – 217 с.
19. Поташник М. М. Качество образования: [проблемы и технологии управления] / М. М. Поташник. – М., 2002. – 352 с.
20. Рибальченко Д. О. Методологічні засади створення та впровадження системи управління якістю освітніх послуг. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nvd.luguniv.edu.ua/archiv/NN15/11rdoznnz.pdf>.
21. Родіонов О. В. Планування, проектування і конструювання систем управління якістю вищої освіти / О. В. Родіонов // Управління проектами та розвиток виробництва: зб. наук. пр. – Луганськ : Вид-во СНУ імені В. Даля, 2012. – № 3 (43). – С. 117-121.
22. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: [інформац.-аналіт. огляд] / Укл. Т. Добко, І. Золотарьова, С. Калашнікова та ін.; за заг. ред. С. Калашнікової та В. Лугового. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2015. – 84 с.
23. Селезнева Н. А. Качество высшего образования как объект системного исследования: [лекция-доклад] / Н. А. Селезнева. – М., 2008. – 95 с.
24. Системи управління якістю. Вимоги: (ISO 9001:2008, IDT): ДСТУ ISO 9001: 2009. – [На заміну ДСТУ ISO 9001:2001; чинний від 2009-09-01]. – К. : Держспоживстандарт України, 2009. – 33 с.

25. Система управління якістю – запорука успіху / Л. М. Філіпішина, Ю. А. Бойко // Економічні науки. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://nauka.kushnir.mk.ua>
26. Терованесов М. Р. Система управління якістю вищої освіти [Текст] / М. Р. Терованесов // Економічний аналіз: [зб. наук. праць] / Тернопільський національний економічний університет; під ред. В. А. Дерій. – Тернопіль : 2014, – Т. 18, № 1. – С. 93-98.
27. Управління якістю: [навч.-метод. посіб. для самост. вивч. дисц.] – К. : КНЕУ, 2004. – 167 с.
28. Хімічева Г. І., Антоненко О. А. Аналіз категоріальних понять системи управління якістю ВНЗ / Вісник КНУТД Серія «Технічні науки». – 2015. – № 5 (90), 2015. – С. 203-210.
29. Шамова Т. И. Управление образовательными системами: [учеб. пособ. для студ. высш. учеб. заведений] / Т. И. Шамова, Т. М. Давыденко. – М. : Издательский центр «Академия», 2006. – 384 с.
30. Шишов С. Е. Школа: [мониторинг качества образования] / Е. Шишов, В. А. Кальней. – М. : Пед. о-во России, 2000. – 320 с.

УДК 651.1:378:005.6**А. В. Кайдалова, О. В. Посылкина****ПОНЯТИЙНО-ТЕРМИНОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ СИСТЕМЫ КАЧЕСТВА ВЫСШЕГО ФАРМАЦЕВТИЧЕСКОГО ОБРАЗОВАНИЯ**

Осуществлен понятийно-терминологический анализ таких понятий, как качество образования, управление качеством, обеспечение качества образования, система управления качеством в нормативно-законодательных документах. Исследованы зарубежные и отечественные труды по вопросам качества образования с целью формирования соответствующего категориального аппарата по вопросам качества высшего фармацевтического образования.

Ключевые слова: качество; качество образования; управление качеством; обеспечение качества образования; система управления качеством; система качества образования

UDC 651.1:378:005.6**A. V. Kaydalova, O. V. Posylkina****CONCEPTUAL AND TERMINOLOGICAL BASIS OF THE QUALITY SYSTEM FORMATION OF HIGHER PHARMACEUTICAL EDUCATION**

Conceptual and terminological analysis of such concepts as quality of education, quality management, providing of quality education, quality management system in legislative and regulatory documents has been realized. It has been investigated foreign and domestic labor concerning to quality of education with the purpose of formation of the relevant categorical apparatus in the field of quality of higher pharmaceutical education.

Key words: quality; quality education; quality management; providing of quality education; quality management system; quality system of education

Адреса для листування:
61140, м. Харків, вул. О. Невського, 18.
Тел. (057) 771-81-47.
E-mail: kaf.yep@nuph.edu.ua.
Національний фармацевтичний університет

Надійшла до редакції 16.06.2016 р.